

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

ליו"ט א' דחג הסוכות תשע"ז

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נזיר - ל"ז

1. ברייתא - 'משרת' - ללמד טעם כעיקר, שאם שרה ענבים במים ויש בהן טעם יין - חייב, כיצד למדו מכאן לשאר איסורים שבתורה? ומה נזיר - א. אין איסורו איסור עולם, ב. אין איסורו איסור הנאה, ג. יש היתר לאיסורו [ע"ז חכם] - עשה בו טעם כעיקר, כלאי הכרם - שאיסורן איסור עולם, ואיסורן איסור הנאה, ואין היתר לאיסורן - אינו דין שיעשה בו טעם כעיקר, והוא הדין לערלה - בשתיים [אסורה בהנאה ואין היתר לאיסורה].

2. מה שבברייתא למדו מ'משרת' דין 'טעם כעיקר' היינו לחכמים, ומה שר' יוחנן דרש מ'משרת' שהיתר מצטרף לאיסור, היינו לדעת רבי עקיבא. היכן מצאנו שאלו דברי רבי עקיבא?
 א. אין הכוונה לדברי ר' עקיבא במשנתנו שאמר: אפילו שרה פיתו בין ויש בו כדי לצרף כזית - חייב, כיון שיתכן שמדובר שבלוע בתוך הפת כזית שלם של יין, ומה שבא רבי עקיבא לחדש שחייב בכזית לאפוקי מת"ק שמחייב רק ברביעית.
 ב. אלא רבי עקיבא בברייתא, שאמר במפורש: נזיר ששרה פתו בין ואכל כזית מפת ומיין. חייב.

3. רבי עקיבא שלמד מ'וכל משרת' היתר מצטרף לאיסור. מהיכן למד דין 'טעם כעיקר'?
 א. להו"א - למד מאיסור בשר וחלב שנתבשלו יחד, אע"פ שרק ספגו טעם. ונדחה - אין ללמוד מבשר וחלב כיון שהוא חידוש - שאם שרו בשר וחלב ביחד אפילו שבוע שלם מן התורה הוא מותר, ורק כשבישלוהו יחד נאסר אע"פ שבשניהם קיבל טעם אמנם אין לומר, שהחידוש - שכל אחד לבדו מותר וכשהם ביחד אסורים, כיון שזה גם יש בכלאים ואינו חידוש.
 ב. אלא - למד מגיעולי עובדי כוכבים, 'כל דבר אשר יבא באש' ואם לא הכשירו את הכלי באש המאכל נאסר, אע"פ שרק קיבל טעם. הטעם שרבנן לא למדו מגיעולי עכו"ם - כיון שחידוש הוא שהרי בכל התורה 'נותן טעם לפגם' מותר, ורק לגבי גיעולי עכו"ם, אסור. אמנם ר"ע סבר - שמדאורייתא נאסר רק קדירה בת יומא והיא הרי אינה נותנת טעם לפגם. ורבנן סברו - שגם קדירה בת יומא, אי אפשר שלא תפגום מעט.

4. רבי עקיבא למד מ'משרת' דין היתר מצטרף לאיסור, מדוע לא למד משם לכל התורה? [כשם שרבנן למדו משם 'טעם כעיקר' לכל התורה]. כיון שדין זה נאמר גם בנזיר וגם בחטאת וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין. המקור בחטאת - 'כל אשר יגע בבשרה יקדש' - יכול אפי' שלא בלע? ת"ל: בבשרה - עד שיבלע בבשרה, יקדש - להיות כמוה, שאם פסולה היא - יפסל, ואם כשרה - תאכל כחמור שבה.

5. מדוע רבנן לא למדו את היתר מצטרף לאיסור מחטאת? סברו שגם חטאת בא ללמד דין טעם כעיקר. הטעם שהוצרכו לשני מקורות - נזיר לא יכול להלמד מחטאת כיון שאין ללמוד מקדשים החמורים, חטאת לא יכול להלמד מנזיר, כיון שחמור איסורו בכך שאפילו חרצן שאינו דרך אכילה אסור. המשך הסבר דעותיהם בגמרא -

- א. ור"ע סבר - חטאת יכולה להלמד מנזיר שהרי כל האיסורים שבתורה מצינו שנלמדים מנזיר, והם שני כתובים הבאים כאחד - שאין מלמדים.
- ב. ורבנן סברו - אף אם ניתן ללמוד חטאת מנזיר, אין בכך כפילות, כיון ש'חטאת' מלמד 'היתר מצטרף לאיסור', ואעפ"כ לא לומדים משם לכל התורה כיון ש'חולין מקדשים לא לומדים' ו'משרת' בא ללמד דין טעם כעיקר וממנו אתה לומד בקל וחומר לכל איסורין שבתורה.
- ג. ור' עקיבא סבר - ששניהם נצרכים להיתר מצטרף לאיסור, ויש שני כתובין הבאין כאחד. [שורש המחלוקת האם לומדים טעם כעיקר מגיעולי נכרים]